

HET EEUWIGE LEVEN

JEANNE ALSTERS-VAN DER HOR (1932-2023)

Bescheiden grande dame en onvermoeibaar voorvechter van het Venloos dialect, onder meer als dichter, columnist en schrijver

‘De grande dame van ‘t Venloos dialect is ós óntvalle’, schreef het bestuur van de kring Venlo van cultuurvereniging Veldeke na het overlijden van haar erelid Jeanne Alsters op 10 december jongstleden. *‘Zeej waas ein vrouw die is gevalle veur de charmes van de lettere, en dan in ‘t bizónder de Venlose lettere.’*

Haar leven lang was Jeanne Alsters-van der Hor een onvermoeibare voorvechter van het Venloos dialect. Ze schreef en publiceerde gedichten, verhalen en columns in de taal van haar geboortestad, gaf Venlose taalles en was een van de redacteurs van het Venloos woordenboek dat in 1993 verscheen.

Tientallen jaren was Alsters bestuurder

van de vereniging Veldeke, vernoemd naar de middeleeuwse volksschrijver Hendrik van Veldeke en opgericht om het lezen, spreken en schrijven van de verschillende Limburgse dialecten te stimuleren. ‘Ook op hoge leeftijd bleef ze naar vergaderingen komen’, vertelt voorzitter Bas Vissers. ‘Ze werd steeds met alle egards onthaald.’

Alsters nam het initiatief tot declamatiwedstrijden, waarbij nog steeds elk jaar in heel Limburg honderden scholieren gedichten in dialect voordragen. Omdat het aanbod voor kinderen aanvankelijk beperkt was, ging ze zelf aan het werk. De oogst werd verzameld in de bundel

Bötterbleumkes uit 1979. Ook leverde ze teksten aan voor de populaire Venlose Revue.

Voor Alsters was de streektaal een bindmiddel, een voorwaarde om de eigen identiteit en cultuur te behouden. Dat was lang een gevoelige kwestie, legt Vissers uit. ‘Jeanne is van 1932. In haar jeugd sprak iedereen in Venlo nog in het dialect. Maar het was ook de tijd dat veel ouders dachten dat kinderen daar niet slimmer van werden. Het Nederlands had veel meer aanzien.’

Met de streektaal als gereedschap kon Alsters in alle genres uit de voeten. Haar gedichten waren ingetogen, maar onder het pseudoniem Stien de Kiep schreef ze uitbundige bijdragen voor *De Träöt*, het jaarblad van carnavalsvereniging Jocus. ‘De vereniging was een mannenbolwerk’, vertelt zoon Theo. ‘Daar mocht ze in die feministisch getinte stukken graag de draak mee steken.’

De pen werd vaker ingezet als zwaard. In de jaren tachtig verzette Alsters zich met enkele felle ingezonden stukken in de krant tegen het Duitse kooptoerisme dat Venlo overspoelde. Ook nu ging het haar om de eigenheid van de stad. Dat een landelijke supermarkt plaatsmaakte voor een die helemaal gericht was op Duitse klanten, dat was haar een gruwel.

In haar culturele activisme trok Alsters

samen op met haar echtgenoot Toon, leraar economie en medebestuurder van Veldeke. Theo herinnert zich zijn ouders als een hechte twee-eenheid. ‘Hij trad graag naar voren, zij was de drijvende kracht op de achtergrond. Ze was van nature bescheiden, maar kon veel beter organiseren dan hij. Ze hielden zielsveel van elkaar.’

Voor hun verdiensten kregen beiden de Gouden Speld van de stad Venlo. Het overlijden van Toon in 1997 was een zware klap die Alsters rouwend en schrijvend verwerkte. Theo: ‘Ze wist haar levenslust te her vinden en was oprecht blij toen ze vijf jaar geleden met een anonieme inzending de eerste prijs won in een Nederlandstalige prozawedstrijd met een zware vakjury.’

De schrijver bleef tot het einde helder van geest. In 2022 verscheen nog een laatste bundel, *Schemering*. Maar het lichaam kon en wilde niet meer. Een groot verlies, herhaalt voorzitter Vissers van Veldeke, ook voor het Venloos dialect dat kampt met een tanende belangstelling. Van de jongeren is tegenwoordig nog maar de helft de streektaal machtig. Tegelijkertijd kan worden vastgesteld: aan Jeanne Alsters *haet ‘t neet gelaeye*.

Patrick Meershoek